SUOMEN ELÄINLÄÄKÄRILIITTO
FINLANDS VETERINÄRFÖRBUND

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle 14.3.2018

Asia: Suomen Eläinlääkäriliiton lausunto koskien HE 8/2018 vp Hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi Ruokavirastosta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Suomen Eläinlääkäriliitto ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esityksestä Ruokavirastosta.

Yleisinä huomiona Eläinlääkäriliitto esittää seuraavaa:

Lakiesityksen yleisperusteluja määrittää tulevan Ruokaviraston toimiminen maksajavirastona. Lähes huomiotta jää viraston toimialan suuri vastuu ihmisten terveyden suojelusta elintarviketurvallisuuden varmistamisella, eläimistä ihmisiin tarttuvien tautien vastustamisella ja mikrobilääkeresistenssin torjunnalla. Elintarvikevalvonta, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta sekä eläinlääkäripalvelujen järjestäminen ovat tärkeä osa kansanterveystyötä muun ympäristöterveydenhuollon ohella. Ruokaviraston toimialan vaikutukset yltävät maaseutuelinkeinoa laajemmalle. Tiivis yhteys sosiaali- ja terveydenhuoltoon on varmistettava, ja tätä tulisi painottaa myös Ruokavirastoa perustettaessa.

Elintarviketurvallisuusviraston henkilöstö on vastikään käynyt läpi suuren ja raskaan organisaatiomuutoksen. Aluehallintovirastot puolestaan lakkautetaan ja tehtävät ja henkilöstö jakaantuvat Ruokavirastoon, Luovaan ja perustettaviin maakuntiin. Koko Ruokavirastoon siirtyvän henkilöstön tukeminen ja kannustaminen ja tasapuolinen kohtelu tulevassa muutoksessa on välttämätöntä. Avoin tiedottaminen, henkilöstön kuuleminen ja jatkuva vuorovaikutus henkilöstön kanssa Ruokavirastoa perustettaessa on erittäin tärkeää. Mahdollisten henkilöstön siirtojen eri toimipisteisiin on perustuttava vapaaehtoisuuteen.

Eläinlääkäriliiton mielestä on hyvä, että pääjohtaja ja hallintojohtaja voidaan valita jo ennen lain voimaantuloa, jotta Ruokaviraston toiminnan käynnistäminen ja muutosprosessin läpivieminen onnistuisi hyvin.

Tulevassa virastossa tulisi myös nykyistä vahvemmin varmistaa tehtävien edellyttämä asiantuntijuus.

Erityisen suuria odotuksia käytännön valvontatyön tekijöillä on tietojärjestelmien kehittämistä ja yhteensovittamista koskien. Nykyään hallinonalan tietojärjestelmiä on monta ja ne ovat kömpelöitä, ja olisikin toivottavaa, että kehitettäisiin yksi yhteinen kohdekohtainen tietojärjestelmä

Yksityiskohtaisina kommentteina Eläinlääkäriliitto esittää seuraavaa:

1 §

Kansanterveyden edistäminen kuuluu myös Ruokaviraston toimialaan ja sen tulisi näkyä toimialan kuvauksessa paremmin kuin elintarvikkeiden turvallisuutena.

2 §

Seitsemännessä momentissa yhdeksi Ruokaviraston tehtäväksi määritellään eläinten viennin edistäminen. Eläinlääkäriliitto kyseenalaistaa eläinten viennin edistämisen kuulumisen viraston tehtäviin, mikäli viennin edistämisellä tarkoitetaan aktiivista toimintaa viennin lisäämiseksi. Elävien eläinten vienti ja erityisesti pitkät kuljetukset ovat eläimille stressaavia, ja niissä on todettu paljon epäkohtia. Elävien eläinten kuljettamista ei tulisi lisätä. Viennin mahdollistaminen ja toimijan neuvominen eläimiä vietäessä sen sijaan on Ruokavirastolle kuuluva tehtävä.

Aleksis Kiven katu 52-54
00510 Helsinki

Puhelin (09) 7745 4810
Faksi (09) 7745 4818

etunimi.sukunimi@sell.fi
www.sell.fi

4§

Pykälässä säädetään ”Pääjohtaja voi pidättää ratkaistavakseen yksittäisen asian, joka työjärjestyksen mukaan kuuluisi muun virkamiehen päätettäväksi. Pääjohtaja ei voi kuitenkaan ottaa ratkaistavakseen asiaa, joka Euroopan unionin säädösten mukaan kuuluu maksajavirastosta vastuussa olevalle henkilölle.” Pääjohtajan ei pitäisi voida ottaa ratkaistavakseen myöskään muita sellaisia tehtäviä, jotka on lainsäädännössä annettu määrätyn viranhaltijan ja/tai pätevyyden omaavalle henkilölle, kuten virkaeläinlääkärin tehtävät teurastamon valvonnassa ja lihantarkastuksessa.

9§

Tehtävänjaossa ja pätevyyksien määrittelyssä sekä esimiestyössä on huomioitava asiantuntijuus. Euroopan yhteisön lainsäädännössä määritellään eläinlääkärin koulutusta edellyttäviä tehtäviä, kuten lihantarkastus, sivutuotteiden valvonta ja teurastamoiden valvonta. Nimitettäessä henkilöitä näitä tehtäviä ohjaavan yksikön johtotehtäviin tulisi valitulta edellyttää eläinlääkärin pätevyyttä.

Viraston tehtäviin kuuluvat myös eläinsuojelu- ja eläintautivalvonnan ohjaus sekä maakuntien tuottamien ja yksityisten eläinlääkäripalvelujen ja eläinlääkärin ammatinharjoittamisen valvonta. Näissä ohjaustehtävissä eläinlääkärin asiantuntemus on välttämätöntä. Edellä mainittujen tehtävien kytkeytyminen ihmisten terveyden suojeluun osana ympäristöterveydenhuoltoa ja kansanterveystyötä tulee myös huomioida. Erityisesti viimeaikoina tuontikoirat ovat lisääntyneet ja tautiriskit ihmiselle kasvaneet.

Uusi laki eläinten hyvinvoinnista tulee voimaan vuoden 2020 alussa. Suuria odotuksia kohdistuu eläinten hyvinvoinnin vaarantavien ääripiirteiden ja ominaisuuksien jalostusta koskeviin pykäliin. Viranomaisten odotetaan puuttuvan jatkossa eläinten hyvinvointia vaarantavaan jalostukseen. Eläinsuojeluvalvonnan ohjaukseen ja esimerkiksi rajanvetoon tyydyttävän ja lainvastaisen tilanteen välillä tarvitaan eläinlääkärin ammattitaitoa ja yhdenmukaista ohjausta maanlaajuisesti. Ohjauksen tulee olla suunniteltua jo lain tullessa voimaan.

12 §

Pykälässä säädetään pääjohtajan nimittämisestä ennen lain voimaantuloa viraston toiminnan käynnistämiseksi. On hyvä, että pääjohtaja voidaan nimittää ajoissa, esimerkiksi jo kesäkuun alussa.

Pääjohtajan rekrytoinnin jälkeen Ruokaviraston muihin johtaja- ja päällikkötason tehtäviin rekrytoidaan virkamiehet sisäisellä ilmoitusmenettelyllä. Ruokaviraston päätöksenteon selkeyden ja sujumisen sekä henkilöstön hyvinvoinnin kannalta olisi tärkeää huomioida, että johtajiston rekrytoinnille on varattu riittävästi aikaa virastoa perustettaessa.

Tulisi myös varmistaa, että valittavilla henkilöillä on asiantuntemus uusiin tehtäviin. Ilmeisesti usea johtajan tehtävä tulee muotoutumaan hieman erilaiseksi kuin nykyiset tehtävät, joten uusien esimiesten nimittämisessä tehtävänkuvien muuttuminen tulee ottaa huomioon.

Lisäksi olisi hyvä harkita, onko johtajien ja päälliköiden valinta sisäisellä ilmoitusmenettelyllä paras mahdollinen ratkaisu, jos halutaan varmistaa uuden Ruokaviraston henkilökunnan korkea osaamisen taso. Erityisesti ylemmät johtotehtävät tulisi rekrytoida avoimella haulla, jotta valituksi tulisivat avoimen kilpailun kautta parhaat hakijat.

Muilta osin Suomen Eläinlääkäriliitolla ei ole lakiesitykseen huomauttamista.

Päivi Lahti,

puheenjohtaja, Suomen Eläinlääkäriliitto